Bibliotheek
Proefstation
Naaldwijk
A
1
W
73

PROEFSTATION VOOR DE GROENTEN- EN FRUITTEELT ONDER GLAS,
TE NAALDWIJK.

Verslag van de proef normaal en laat lichten bij verschillende slarassen, 1954 - 1955.

door:
W.P.v.Winden.

Naaldwijk,1955.

2230991

A
1
W
73

Proefstation voor de Groenten- en Fruitteelt onder glas te Naaldwijk.

125+062 : 7" 1954/1955
Stam. 153
19 FEB 57
Bibliotheek Proefstation v. d. Groente- en Fruitteelt o. glas Naaldwijk

VERSLAG VAN DE PROEF NORMAAL EN LAAT LICHTEN BIJ VERSCHILLENDE SLARASSEN. 1954 - 1955.

Inleiding.

Deze proef is in de winter van 1954-'55 opgezet onder koud platglas met het doel de gedragingen van enkele slarassen na te gaan:

a. bij lichten van het glas op de normale tijd

b. bij lichten van het glas op een laat tijdstip.

Opzet van de proef.

De proef is opgezet in drievoud op het Proefstation achter W IV.

De volgende rassen en selecties werden in de proef opgenomen:

1. Kampioen van Sluis en Groot.
2. Prima Vera van Jan A.Zwaan.
3. Proeftuins Blackpool van Proefstation
4. Blondine van Rijk Zwaan.
5. Attractie van " "
6. Meikoningin van Vogelaar.
7. Meikoningin van Rijk Zwaan.

Deze rassen werden volgens onderstaande plattegrond over het proefveld verdeeld.

2 r. N →

Bui-	3	2	1	7	6	5	4	3	2	1	7	6	5	4	Bui-
ten de	1	7	6	5	4	3	2	1	7	6	5	4	3	2	ten de proef
proef	7	6	5	4	3	2	1	7	6	5	4	3	2	1	

Laat lichten — Vroeg lichten

Elk vakje beslaat aan beide zijden van de bak 2 ramen en is dus 4 ramen groot. Pe r raam werden 24 slaplantjes uitgezet met daarnaast nog 2 inboeters.

Uitvoering van de proef.

Van alle bovengenoemde rassen en selecties werd op 23 October 5 gram zaad onder platglas uitgezaaid.

Op 10 December waren de bakken bemest en gespit en is het glas op de bakken gelegd.

Op 13 en 14 December is de sla geplant volgens bovenstaande plattegrond. Tijdens de groeiperiode zijn er enkele malen waarnemingen verricht betreffende de ontwikkeling van de planten.

De Noordelijke helft van de bakken zijn gelicht op 2 April. De sla had toen het stadium bereikt waarin men ook in de practijk meestal tot lichten van het glas overgaat.

De Zuidelijke helft van de bakken zijn gelicht op 12 April, hier was de sla al vrij groot geworden voor deze handeling. Verschillende rassen waren te ver in ontwikkeling om hiervan geen schade te ondervinden.

Op 2,4 en 6 Mei is de sla uit deze proef geoogst. Hierbij is gesorteerd in eerste soort, tweede soort, stoofsla en gerande kroppen.

Waarnemingen tijdens de groeiperiode.

Voor de eerste maal zijn er voor de ontwikkeling van het gewas cijfers gegeven op 9 Februari 1955. Er kwamen toen reeds vrij grote verschillen in groei voor. De gegeven cijfers luiden als volgt:

Kampioen	6
Prima Vera	6
Proeftuins Blackpool	7
Blondina	5
Attractie	5
Meikoningin Vogelaar	6
Meikoningin Rijk Zwaan	5½

De eigenschap van Proeftuins Blackpool, om bij korte dagen sneller te groeien dan de overige rassen komt hier duidelijk naar voren.

Kampioen en Prima Vera staan gelijk in ontwikkeling, dit zelfde geldt voor Meikoningin Vogelaar. Meikoningin Rijk Zwaan is iets minder sterk ontwikkeld.

Blondina en Attractie vertoonden beiden een gelijkwaardige ontwikkeling, welke echter minder groot was dan die van de overige rassen.

Op 16 Maart zijn er voor de tweede maal cijfers gegeven.
Deze luiden als volgt:

Kampioen	6+
Prima Vera	6+
Proeftuins Blackpool	7
Blondina	6
Attractie	6+
Meikoningin Vogelaar	6
Meikoningin Rijk Zwaan	6-

Op deze datum vertoonde Blackpool weer de beste stand. Voor de overige rassen zijn de verschillen, welke op 9 Februari tussen de verschillende rassen gevonden werden belangrijk kleiner geworden. Vooral Attractie en Blondina hebben hun achterstand bijna geheel ingelopen.

Al deze cijfers hebben betrekking op de omvang van de planten en zeggen niets over de rijpheid.

Op 2 April is het glas van de Noordelijke helft van de bakken genomen. De ontwikkeling van de sla was toen in een zodanig stadium, dat het tijdstip om te lichten gunstig was. Bovendien werkte het weer mee om een goed gewas te krijgen.

Op 12 April is het glas van de Zuidelijke helft van de bakken gelicht. De sla was toen in een vrij ver stadium van ontwikkeling, wat vooral voor de Victoria-typen een nadeel was.

Bovendien is de weersgesteldheid na het lichten van de tweede groep de eerste dagen aanmerkelijk minder gunstig geweest, (n.l. harde wind en vrij strenge nachtvorst), dan in de eerste dagen na het lichten van de eerste groep. Deze waren dan ook al aardig afgehard toen het weer minder goed werd.

Korte beschrijving van de rassen op 14 April.

Laat gelicht.

Kampioen. Veel windschade. Meeste vorstschade van alle rassen. Hoog en slap gewas. Bladkleur vrij donker. Geen anthocyaan. Vroeg oogstbaar.

Prima Vera. Vrij weinig windschade, matige vorstschade. Matig van omvang. Blank van kleur. Geen anthocyaan. Enkele kroppen met rand. Vroeg oogstbaar.

Proeftuins Blackpool. Vrij weinig windschade. Veel vorstschade. Matig van omvang. Bladkleur donker. Geen anthocyaan. Vroeg oogstbaar.

Blondine. Vrij weinig windschade. Matig vorstschade. Groot van omvang. Blank van kleur. Vrij vroeg oogstbaar. Geen anthocyaan.

Attractie. Matige windschade. Vrij weinig vorstschade. Vrij groot van omvang. Vrij laat oogstbaar. Bladkleur iets grijsgroen. Geen anthocyaan.

Meikoningin Vogelaar. Vrij veel windschade. Matig vorstschade. Vrij groot van omvang. Matig vroeg oogstbaar. Vrij sterk rood gekleurd door anthocyaan.

Meikoningin Rijk Zwaan. Vrij veel windschade. Matig vorstschade. Iets minder omvang dan Meikoningin Vogelaar. Iets meer roodkleuring dan Meikoningin Vogelaar.

Vroeg lichten.

In tegenstelling tot de laat gelichte groepen is er bij de vroeg gelichte practisch geen windschade en weinig vorstschade opgetreden. Dit wordt verklaard door het feit, dat kleinere planten beter tegen ongunstige weersinvloeden bestand zijn en doordat deze groepen al vrij goed afgehard waren op het moment, dat de weersomstandigheden ongunstig werden.

In de verschillende parallellen kwamen geen noemenswaardige verschillen voor wat betreft deze beschadigingen.
Op 20 April zijn er foto's gemaakt, zowel van de vroeg gelichte als van de laat gelichte groepen, van de rassen:
Prima Vera
Pr.Blackpool
Blondine
Meikoningin
Deze foto's zijn in bijlage I aan dit verslag toegevoegd. Vooral het verschil in wind en vorstschade komt hierop duidelijk naar voren.

Oogstgegevens.

Op 2,4 en 6 Mei is de sla van deze proef geoogst. Hierbij is gesorteerd in eerste soort, tweede soort, stoofsla en gerande kroppen. Bovendien is van elke sortering het gewicht en het gemiddeld kropgewicht per vakje bepaald. Deze gegevens zijn opgenomen in de bijlagen 2 en 3. Daar bij het oogsten enige fouten zijn gemaakt, zullen conclusies met enige restrictie genomen moeten worden.

We zien hier, dat de opbrengst van een ras in de verschillende paralleller nogal sterk uiteenloopt, zo geeft Prima Vera in bak II en III Noord en in bak I Zuid een laag percentage eerste soort sla en in bak III Zuid zelfs helemaal geen eerste soort. Alleen in bak I Noord is het aantal goede kroppen ongeveer gelijk aan het gemiddelde aantal van de overige rassen.

Deze grote verschillen in kwaliteit zijn m.i. een bewijs, dat men met dit ras toch beslist voorzichtig moet zijn. Wanneer de omstandigheden of de grond goed zijn, kan ze zeer goede resultaten geven. Werken de omstandigheden echter tegen, dan schijnt ze de gevoeligste te zijn van alle gebruikte rassen.

In bak II Zuid geeft Prima Vera op de oogsttabel eveneens een goed percentage eerste soort te zien, maar doordat hier bij het oogsten fouten zijn gemaakt, moet deze groep buiten beschouwing worden gelaten.
Ditzelfde geldt voor Proeftuins Blackpool bak I Noord, Meikoningin Vogelaar bak II Noord, Meikoningin Rijk Zwaan bak II en bak III Noord, Proeftuins Blackpool bak II Zuid, Blondine bak I Zuid,en Meikoningin Rijk Zwaan bak III, Zuid. Al deze groepen zijn,bij het berekenen van de gemiddelden per object, buiten beschouwing gelaten.

Om nu echter een duidelijker overzicht te krijgen van de opbrengsten per ras en per object, zijn de gegevens van de drie parallellen gemiddeld in tabel III weergegeven.

Tabel III. Aantallen en percentages eerste soort en gerand, totaal aantal en gemiddeld kropgewicht.

Vroeg lichten: Ras	eerste soort		Gerande		Totaal	Gemiddeld
	aantal	%	aantal	%	aantal	kropgewicht.
Kampioen	64	66	6	6	96	229 gram
Prima Vera	42	54	13	16	78	247 "
Proeftuins Blackpool	86	89	3	3	97	299 "
Blondine	74	78	9	9	94	252 "
Attractie	51	57	1	1	90	244 "
Meikoningin Vogelaar	60	66	4	4	91	222 "
Meikoningin Rijk Zwaan	73	75	0	0	97	264 "
Laat lichten:						
Kampioen	68	70	1	1	97	224 "
Prima Vera	12	6	34	46	73	155 "
Proeftuins Blackpool	84	84	5	5	99	257 "
Blondine	79	86	7	6	92	225 "
Attractie	67	71	4	4	94	233 "
Meikoningin Vogelaar	67	73	1	1	91	221 "
Meikoningin Rijk Zwaan	72	74	2	2	97	228 "

Van de vroeg gelichte groepen geeft Prima Vera het kleinste aantal eerste soort sla, bovendien is het percentage rand hier het hoogst. Het gemiddeld kropgewicht is echter goed te noemen. Het geringe aantal eerste soort moet dan ook vooral toegeschreven worden aan het verlies van het buitenblad, tengevolge van de wind en vorstschade en door de rand. Daarna volgt Attractie met het geringste aantal eerste soort. De reden hiervan is het nog niet voldoende oogstrijp zijn van dit gewas. Wel is ook hier het gemiddeld kropgewicht hoog genoeg, maar de sla had niet voldoende krop gevormd om van eerste kwaliteit te zijn.

Vergelijken we de twee verschillende Meikoningin selecties, dan zien we dat de selectie van Rijk Zwaan beter voldaan heeft dan van Vogelaar. Het type van Rijk Zwaan groeit iets sneller.

Bij de laat gelichtte groepen geeft Prima Vera een nog veel ongunstiger beeld dan bij de vroeg gelichte groep. Dit cijfer is echter niet voldoende betrouwbaar, omdat de verschillen in de verschillende parallellen zo groot waren, dat hier geen betrouwbare conclusies uit getrokken kunnen worden. Bovendien was de randaantasting hier zeer ernstig.

Ook bij Blondine kwam de rand gevoeligheid duidelijk naar voren, vooral op bijlage III, bak I; hier is het aantal geoogste kroppen met rand 103 stuks.

Doordat hier met het oogsten echter een vergissing gemaakt is, is deze groep niet in de gemiddelde opbrengst verwerkt, zodat de gemiddelde cijfers een gunstiger beeld vertonen dan de werkelijkheid is.

Kampioen gaf zowel bij vroeg als laat lichten een redelijk aantal eerste soort en weinig gerande kroppen. De donkere kleur en het tuiterige model zijn echter belangrijke nadelen.

Proeftuins Blackpool gaf steeds het hoogste gemiddelde kropgewicht en zeer weinig rand. Ook hier is de kleur echter een nadeel, terwijl ook het model van de krop minder mooi is dan b.v. bij Meikoningin.

Conclusie.

Kampioen gaf redelijk goede uitkomsten. Bladkleur en kropmodel zijn echter minder mooi.

Prima Vera gaf zowel bij vroeg als laat lichten de slechtste resultaten, doordat er vrij veel wind en vorstschade optrad en ook de rand gevoeligheid een belangrijke rol heeft gespeeld.

Proeftuins Blackpool gaf het grootste aantal eerste soort en het hoogste gemiddelde kropgewicht. Bladkleur en model zijn echter minder mooi dan bij Meikoningin. De stevigheid van het blad is echter voor gelichte sla een gunstige eigenschap.

Blondine gaf een vrij goede sortering, maar had door de ongunstige weersgesteldheid nogal geleden. Bovendien was de randaantasting plaatselijk belangrijk, waardoor dit ras toch altijd als vroeg gelichte sla geteeld moet worden.

Attractie is in verhouding met de andere rassen wat later oogstbaar. Door de grote omvang welke ze maakt, is 24 planten per raam ook wat teveel. De kwaliteit van de sla zou bij een iets latere oogst echter gunstiger geweest zijn dan de gegeven cijfers nu aantonen.

Meikoningin vertoonde vooral in de laat gelichte groepen nogal beschadiging door het ongunstige weer, ook de roodkleuring moet als een bezwaar beschouwd worden.

Van de twee gebruikte Meikoninginselecties bleek de selectie van Rijk Zwaan iets vlotter te groeien, waardoor deze met de gunstigste cijfers uit de bus kwam. Toch was ook de selectie van Vogelaar goed te noemen.

Naaldwijk, September 1955.

1-12-'55
JB.

De Proefnemer,
W.P.v.Winden.

Blondine, vroeg ge licht.

Blondine, laat gelicht.

Meikoningin, vroeg gelicht.

Meikoningin, laat gelicht

Proeftuins Blackpool, vroeg gelicht.

Proeftuins Blackpool, laat gelicht.

Prima Vera, vroeg gelicht.

Prima Vera, laat gelicht.

Vroeg lichten. Noord.

	niet gerand						Geraand		Totaal	
	eerste soort		tweede soort		vellen		totaal			
	aantal	gewicht	aantal	gewicht	aantal	gewicht	aantal	gewicht	aantal	gewicht
Bak I.										
7. Kampioen	72	19.0			23	3.3			95	22.3
6. Prima Vera	71	21.3			19	2.3	9	2.6	99	26.2
5. (Proeftuins Blackpool)	88	28.7			15	2.1			103	30.8
4. Blondine	75	22.9			16	1.7	5	0.9	96	25.5
3. Attractie	65	20.4			29	5.0			94	25.4
2. Meikoningin Vogelaar	64	16.2			23	3.3	3	0.4	90	19.9
1. Meikoningin Rijk Zwaan	73	22.4			24	3.2			97	25.6
Bak II.										
1. (Meikoningin Rijk Zwaan)	86	22.5	18	4.1	4	0.6	1	0.1	109	27.3
7. Kampioen	72	19.9	3	0.7	11	1.4	8	1.2	94	23.2
6. Prima Vera	36	9.8	6	1.3	2	0.3	2	0.4	46	11.8
5. Proeftuins Blackpool	88	27.7	8	1.7	3	0.4			99	29.8
4. Blondine	68	19.4	7	1.2	10	1.0			85	21.6
3. Attractie	48	14.8	30	7.0	9	1.5			87	23.3
2. (Meikoningin Vogelaar)	76	18.4	16	3.3	12	1.3			104	23.0
Bak III.										
3. Attractie	39	8.2	30	5.9	16	2.4	4	0.6	89	17.1 (luis)
2. Meikoningin Vogelaar	55	13.3	25	5.1	4	0.8	5	0.9	89	20.1 (luis)
1. (Meikoningin Rijk Zwaan)	72	17.4	22	3.9	10	1.3	1	0.1	105	22.7 (luis)
7. Kampioen	48	11.5	14	3.0	25	4.4	11	1.7	98	20.6 (luis)
6. Prima Vera	19	4.3	40	8.3	2	0.4	27	5.5	88	18.5 (luis)
5. Proeftuins Blackpool	84	25.8	2	0.6	2	0.4	6	1.6	94	28.4 (luis)
4. Blondine	79	20.1					21	3.8	100	23.9 (luis)

De tussen ( ) geplaatste groepen zijn bij het berekenen van de gemiddelde cijfers in tabel I buiten beschouwing gelaten, omdat hier met het oogsten vergissingen gemaakt zijn.

Tabel II, bijlage III.

Laat lichten. Zuid.

	niet gerand						gerand totaal		Totaal	
	eerste soort		tweede soort		vellen					
	aantal	gewicht	aantal	gewicht	aantal	gewicht	aantal	gewicht	aantal	gewicht
Bak I.										
7. Kampioen	60	15.4	7	1.3	25	3.9			92	20.6
6. Prima Vera	24	6.3	13	2.4	15	2.1			52	10.8
5. Proeftuins Blackpool	77	21.1	4	0.9	13	2.0	3	0.5	97	24.5(luis)
4. (Blondine)	37	8.2			5	0.7	103	20.9	145	29.8
3. Attractie	67	16.2			19	2.7	2	0.3	88	19.2
2. Meikoningin Vogelaar	63	15.5			20	2.0	1	0.1	84	17.6
1. Meikoningin Rijk Zwaan	75	19.2			18	2.5	3	0.5	96	22.2
Bak II.										
1. Meikoningin Rijk Zwaan	69	17.7	16	2.7	11	1.2			96	21.6
7. Kampioen	72	19.2	16	3.6	13	1.6			101	24.4
6. (Prima Vera)	87	26.3	16	4.0	7.	1.1	37	12.8	147	44.2
5. (Proeftuins Blackpool)	82	23.7	5	1.0	16	2.3	1	0.1	104	27.1
4. Blondine	81	21.1	4	0.4			9	1 .4	94	22.9
3. Attractie	79	22.3	8	1.6	15	2.1			102	26.0
2. Meikoningin Vogelaar	79	19.9	4	0.8	14	1.6	1	0.1	96	22.4
Bak III.										
3. Attractie	54	13.5	15	3.2	12	1.9	11	2.2	92	20.8 (luis)
2. Meikoningin Vogelaar	75	17.9	21	3.9	9	1.3			105	23.1
1. Meikoningin Rijk Zwaan	59	14.6	21	3.9	12	1.5	2	0.3	94	20.3 (luis)
7. Kampioen	72	15.3	11	2.4	12	2.2	2	0.5	97	20.4 (luis)
6. Prima Vera			7	1.4	19	2.5	67	7.7	93	11.6 (luis)
5. Proeftuins Blackpool	90	24.5	1	0.4			6	1.2	97	26.1 (luis)
4. Blondine	76	16.5			8	1.2	5	0.8	89	18.5 (luis)